

Izdajatelj:

Predsedstvo Združenja veteranov
vojne za Slovenijo, Ročjeva 16
1110 LJUBLJANA
tel.: 061/441-784
fax: 061/442-688

Odgovorni in glavni urednik:

Renato Zorko
C. br. Milavec
8250 Brežice
tel./fax: 068/61-682
E-mail: Renato.Zorko@guest.arnest.si
Člani:
g. Srečko LIŠJAK
g. Drago BITENC
g. Stanislav GRANDA
ga. Mjuša SEVER

Aforizmi:

g. Franci Čeč

Karikatura:

g. Milan ALAŠEVIČ

Žiro račun:

50103-678-0098871

Devizni Račun:

900-27620-1146602

Cena izdava:

170,00 SIT
1,00 ECU

POZDRAVLJENI V DRUGO, VETERANI!

Odkar smo se nazadnje videli, slišali ali kako drugače kontaktirali, sem prebiral časopisne naslove, kot so: "Slovenija je bila "agresor"...", "Sočniki ljubijo JLA" "...", "Rektor in veterani...", "JLA je bila prijeteljstva vojska...", "Ni služil sovražni vojski...", "Sovražna generala za isto

Grafična priprava:

UNIVOX GA, Kočevje

Tisk:

KVM-GRAFIKA, Ribnica
Naslovnica:

Prapor ZVVS s kopijo ultimata
poveljnika 5. armadnega območja JA
nekaj ur po začetku agresije.

Na podlagi mnenja Urađa vlade za
informiranje št. 23/138-785/96-12 z
dne 03.04.1996 je javno glasilo
"Veteran vojne za Slovenijo" vpisano
v evidenco javnih glasil pod zaporedno
št. 1344, proizvod informativnega
značaja iz 13. točke tarife številke 3
prometnega davka, po kateri se
plačuje davek od prometa proizvodov
po stopnji 5 %.

**Nepodpisanih prispevkov ne
bomo objavljali. Člani ZVVS
lahko namesto imena in priimka
navedejo svojo člansko eviden-
čno številko, v kolikor ne želijo
biti imenovani. Prispevke nam po
možnosti pošljite na računalni-
ških disketah 3,5" v urejalni-
ku besedil Word for Windows
6.00/EE, ki vam jih bomo vrnili,
vrnili pa bomo tudi fotografije
za objavo.**

mizo..., i.t.d. ... samo članka z naslovom
" Izšlo prvo glasilo VETERAN ZVVS "
nismem zasledil, in naj mi oprostijo tisti, ki
so izjeme in SO (hvala jim!) o tem
poročali. Saj smo se prebajali in borili že
pred petimi leti in ni bilo zastoj, a je bilo
vredno! In je še vedno!

Žal tudi odgovorov poslanskih skupin
1001 stranke (pravilice) v Državni zboru
RS (razen SDS z dne 28.sept. 96) na
vprašanja o njihovem mnenju o dogodkih
v zadnji vojni za samostojno Slovenijo,
statusu veterana, zakonskih osnovah i.p.
nismo prejeli, prav nobenega, pa nas le
10.000 in več JE... zmotraj Kajuhovega
milijona...

Sicer sem v Kristusovem letu (torej še ne
tako star, pa vseeno dovolj), tako da še ni
daleč čas mojih otroških, pubertetskih ali
najstniških let - kakor hočete, ko sem
še z velikimi ušesi poslušal pripovedovan-
ja "stricev iz NOB", nazadnje pa tudi
svojega očeta, ki ga je levo nogi šepajoči
"lagerfuref" v izgnanstvu, starega 2 leti in
pol pretepal z bičem, vedno pravil :
"...samo ne želji si vojne in nje grozot...".
Pa sem si moral priznati, da sem "prekle-
ta" generacija, da se je prav meni zgodila

VSEBINA:

Pozdravljeni v drugo, veterani!	2
Združenje veteranov	
ali združenje agresorjev?	3
Ponosne in legitimne odločitve	5
Družbeni položaj veteranov in njihove organizacije	7
ZVVS od ustanovitve	
naprej - II. del	8
Veterani na Triglavu	11
Veteranov dopisnik:	12
- Najstarejši član ZVVS	12
- Moji spomini	12
- Ustanovljen območni	
odbor ZVVS Maribor	13
- Ustanovni zbor ZVVS Lenart	13
- Veterani aktivni tudi v Rušah	14
- Srečanje Velnjskih veteranov	15
- Prvič po petih letih	15
- Zavzetje skladišča Pečovnik	16
- Zahtevek brez odgovora	17
- Obramba RTV oddajnika Kum	18
Karikatira	19

Naslednja 3. številka glasila "Veteran vojne za Slovenijo" bo izšla predvidoma v mesecu junija 97, zato uredništvo že sedaj vabi k sodelovanju dopisnike iz območnih in pokrajinskih odborov ZVVS. Pišite o aktivnostih, dogajanjih, problemih v odborih in sicer o življenju veteranov vojne za Slovenijo, njihovih zanimivih dejavnostih, življenjskih dosežkih, pričakujemo pa tudi vaše spomine na dogodke iz leta 91. Pišite ali se oglasite na uredništvo ali sedežu Združenja veteranov vojne za Slovenijo, s pripisom za rubriko Veterani

vojna. Sicer pa, zgodovina se ponavlja... in ne takrat ne danes nimam dvomov, zakaj sem bil tam, kjer sem bil... in bi bil še enkrat!

Lepše kot zgoraj navedene naslove je prebirati Vaša pisma in odlomke :
...dogodki leta 90 in 91 naj bodo čvrsto vsajeni v zgodovini Slovenije in da se pozneje generacije ne bodo smunovale teh dogodkov... (g. M. Nedoh, 22.06.96)
... iskrene čestitke uredniškemu odboru za storjene korake ob prvi izdaji in le z veliko volje naprej... (g. B. Macuh, 08.06.96)

... v organizaciji sem pripravljen aktivno sodelovati, pri čemer dajem na razpolago svoje strokovno znanje... (g. Stane Granda, 03.06.96)

... ee, prijatelji, obstajam, obstajam in to tako hudičevsko dobro, da bi brez posebnih problemov še enkrat nosil "ROR", če bi bila najja... (g. S. Blažič 07.06.96)

Zato vabljeni k prebiranju d r u g e g a VETERANA, a ne zadnjega, kajti, saj veste, v tretje gre rado!

Veteranski pozdrav!

odg. ured. Renato ZORKO

ZDRUŽENJE VETERANOV ali ZDRUŽENJE AGRESORJEV ?

Veteran :

Kako danes, ob 5. obletnici vojne za samostojno Slovenijo, osebno gledate na dogodke leta 90/91 brez dejstva, da ste takrat bili minister za obrambo?

J. Janša :

Mislím, da je danes ne samo moje, ampak tudi prevladujoče večinsko mnenje v Sloveniji, da so bila to za Slovenijo odločilna leta, lahko bi celo rekli usodna leta, če Slovenija takrat ne bi izkoristila zgodovinske priložnosti, potem je vprašanje, kdaj bi se podobna priložnost ponovno ponudila. V zgodovini je vedno tako, da je potrebno na naslednjo priložnost čakati desetletja ali stoletja, lahko pa tudi nikoli več ne pride. Torej, sam osebno sem zadovoljen, da se je Slovenija takrat osamosvojila. Za to je plačala relativno nizko ceno, ob tem pa se moramo zavedati, da brez znanja, odločnosti, volje, poguma, pa tudi žrtve, ki so na žalost bile, te samostojnosti danes ne bi bilo.

Veteran:

Kot častni član ZVVS imate prav gotovo svoj pogled na to organizacijo in njeno vlogo v vrednotenju in ocenjevanju dogodkov izpred 5-tih let? Bomo veterani v prihodnje lahko s ponosom in brez strahu rekli "sem veterán", glede na dejstvo, da smo na glavnem letnem zboru morali "definirati", kdo je bil agresor na Slovenijo?

J. Janša:

Žalostno je, da mora veteranska organizacija nekaj let po osamosvojitvi prevzeti vodilno mesto pri razlagi tistega, kar nenazadnje piše v ustavnih zakonih in sklepih, ki so jih sprejeli najvišji organi v Sloveniji leta 91. Dejstvo je, da je takrat slovensko predsedstvo in parlament razglasil jugoslovansko armado za agresorsko, s tem ni naredil nič posebnega, ko samo ugotovili dejansko stanje, da je predsedstvo odpoklicalo vse slovenske državljane iz agresorske armade in da je na podlagi teh

odločitev potem nastal tudi cel kup pravnih predpisov, ki je te stvari v praksi in vsakdanjem življenju sankcioniral.

Veterani smo se morali oglasiti spomladi na glavnem zboru zato, ker po sklepu nekoga senata celjskega sodišča, da jugoslovanska armada ni bila agresorska vojska, nihče drug ni reagiral. Enostavno, tisti organi, ki so sprejeli odločitve leta 91 - mislim na predsedstvo oz. predsednika in sam parlament - niso ob uzurpaciji pristojnosti zakonodajne oblasti nič reagirale. Združenje veteranov vojne za Slovenijo je tukaj sto-odstotno izpolnilo svojo vlogo, čeprav je žalostno, da je morala na to opozarjati namesto nekaterih drugih.

Prepričan sem, da je v Sloveniji še vedno takšna večina, kot je bila leta 90 za samostojno Slovenijo, torej da plebiscitna večina še vedno obstaja, v tem pa ima tudi Združenje veteranov vojne za Slovenijo v svoji obrambi slovenske osamosvojitve, velikansko podporo.

Veteran:

Bilo je izrečenih in zapisanih že veliko besed o t.i. "novem zgodovinskem dejstvu" neznanih kreatorjev bližnje slovenske zgodovine, da JLA ni bila agresor na Slovenijo. Kakšna so vaša razmišljanja o takšnih degradacijah veteranov vojne za Slovenijo in ostalih struktur, nenazadnje vseh Slovencev, ki so pripomogli k osamosvojitvi slovenske države?

J. Janša :

Po svoje je to posledica dejstva, da je kmah po osamosvojitvi začela prevladovati logika, ki so jo nekateri zelo pospešeno vsiljevali, javni mediji pa so temu zelo pomagali, češ, da je do osamosvojitve prišlo kar samo po sebi, da smo za to vsi zaslužni, da so k temu prispevali nenazadnje tudi tisti, ki so bili proti - češ, da je na ta način omogočilo, da je bila vsa stvar bolj trezno izpeljana. To so nesmisli. Če bi bili za osamosvojitve tisti, ki so bili proti, je tudi nikoli ne bi bilo. Ampak

to sistematično, načrtno, z najvišjih mest podpirano in vsiljevano izničevanje osamosvojitve, je na koncu pripeljalo tudi do tega, da je bilo možno sprejeti nek tak sklep, češ, da v Sloveniji sploh ni bilo agresorja - kjer ni bilo agresorja, torej tudi ni bilo agresije, kjer ni bilo agresije, ni bilo vojne in kjer ni bilo vojne, torej ni bilo odpora in če ni bilo odpora, tega torej nihče ni naredil. Po svoje sem pre-

senecem, da je do tega prišlo tako hitro. Da to ni samo slučajno, kaže tudi ponovitev enake argumentacije senata celjskega sodišča na senatu ljubljanskega sodišča, kjer so za primer Aksentjevič po celjskem primeru Kolšek odločili enako, čes, jugoslovanska armada ni bila sovražna vojska. Skratka, gre za strategijo in ne za dve napaki dveh organov oz. institucij, ki sta si vzela pristojnosti zakonodajalca. Tudi dejstvo, da se v Državne zboru ni nihče oglašil ob teh izpadih oz. uzurpacijah pristojnosti parlamenta kaže na to, da je bilo v ozadju nekaj takega dogovorjeno. Kajti če si kdo prilasti pristojnosti parlamenta, je jasno, da mora parlament ali njegov predsednik reagirati.

Veteran :

Vse bolj se razvzemajo različna tolmačenja zadnje vojne za samostojno Slovenijo, tudi z "belo knjigo o zločinih Slovenije, ob tem se torej "dogajajo" tudi časopisni naslovi: "Srečko Lisjak pred haaskim

sodiščem...?" in podobno, kar vseka-
kor buri slovensko javnost in pred-
vsem veterane. Menite, da je sloven-
ski politični prostor danes tako
izničen, da tudi lastnega boja za svob-
odo ne bomo priznali, tudi ne na
sodiščih, sodeč po primerih Kolšek,
Aksentijević ... in podobnim ?

J.Janjaša:

Jasno je, da v omenjenih primerih ne
gre za posamične primere, za katere
je odgovorno nekaj pro-jugoslovansko
usmerjenih glav na sodiščih, ampak
gre tu za strategijo, ki omogoča
uzurpacijo v zakonodajne
veje oblasti.

Sodišče lahko razsoja, ali je nekdo
dejansko služil v sovražnikovi vojski
ali ne in ob tem upošteva vse
okolščine, kot jih sodišče pač mora
upoštevati. Ne more pa sodišče
odločit tistega, kar je že odločil parla-
ment, se pravi, da je agresija bila in
da je JA to agresijo izvedla. To je povsem
skregano z logiko in velik
pljunek v lastno skledo, če je ta skle-
da Slovenija, ker še vedno v mednar-
odni javnosti in pred mednarodnimi
institucijami traja boj za nasledstvo
po nekdanji skupni državi Jugoslaviji.
Tisti, ki bi bil spoznan za krivega - da
je izvršil nasilni akt odcepitve - po
mednarodnih pravilih ne bi bil
upravičen do nasledstva premo-
ženja, skupnih deviznih ali zlatih rez-
erv, diplomacije i.p.. Tu gre za
velikanske vsote, saj je Slovenija
samo po letu 45 do 90 za JA plačala
skupaj več kot 70 milijard ameriških
dolarjev, drugo pa je vprašanje,
koliko tega realno dobiti nazaj, nekaj
zagotovo, vendar samo, če ne obvel-
jamo za tistega, ki je naredil nasilni
akt odcepitve. če slovensko sodišče
pravi, da JA ni bila agresorska vojska,
potem od haaškega sodišča najbrž ni
upravičeno pričakovati, da bodo do
nas bolj dobronamerni, rekli bodo,
saj Slovenci sami pravijo, da jih JLA
ni napadla.

Torej tukaj gre za stretiško pravne
mednarodne posledice, lahko pa gre
tudi za velike negativne posledice za
posameznike, ki smo se takrat borili
za Slovenijo, kajti v primeru postop-
kov, ki naj bi bili že ali so sproženi
pred institucijami OZN, se lahko te

institucije - med njimi tudi haaško
sodišče - spet sklicujejo na stališče
slovenskega pravosodja. V Sloveniji
vojna je bila, kjer so padle žrtve, kjer
je bilo več kot 70 oboroženih spo-
padov - to vojno je nekdo začel, nek-
do je pač izvedel agresijo in če to ni
bila JA, smo to potemtakem bili mi, in
tisti, ki smo sodelovali, smo pač bili
agresorji. Stvar je smešna, če ne bi
bila že kar tragična, ker to ni presodi-
ranje te institucije neke v Srbiji, v
Beogradu, kar bi bilo morda razum-
ljivo, ampak je to storil sodni
senat sredi Ljubljane, tako da je stvar
ne samo tragična ampak tudi nevar-
na.

Združenje veteranov vojne za Slove-
nijo mora tako jasno povedati, da če
kdo misli, da Slovenija ni osamosvoje-
na, potem lahko pričakuje, da bo to
treba še enkrat narediti, takrat pa bo
to zagotovo narejeno tako, da so bo
zadržji pro-jugoslovansko usmerjen
sodnik ali kdorkoli zapomnil, da je
osamosvojitve dejansko bila in nikoli
več na misel mu ne bi prišlo, da bi to
negiral.

Veteran :

Sodna oblast v Rep. Sloveniji kot kaže
ni naklonjena ne samostojnosti
države Slovenije in ne tistim, ki smo
se zarjo borili. Človek ima občutek,
da pljuvamo v lastno skledo in da
bomo, veterani, nazadnje izpadli dez-
erterji in kriminalci. Kdo ima in zakaj
ima, po vašem mnenju, cilj izničiti boj
Slovencev za samostojno državo ?

J. Janjaša:

Problem po mojem je ravno v tem,
da to ni odločitev sodne veje oblasti,
končno je šlo za odločitve, ki niti ne
spadajo v pristojnost sodne veje
oblasti, gre torej za uzurpacijo, ki sta
si jo privoščila dva sodna senata.
Zaskrbnjuječe je molk organa, čigar
pravice-pristojnosti so bile zlorab-
ljene, torej zakonodajna veja oblasti
oz. parlament - državni zbor. Ničez iz
teh institucij, razen nekaterih po-
slancaev opozicijskih strank, se ni
oglasilo na to temo in reklo : "Opro-
stite, gospodje sodniki, vi pa ste tukaj
naredili nekaj, kar ni v vaši pristo-
jnosti..."

30. junija leta 91 je takratna
skupščina - parlament samostojne

slovenske države - potrdila vse
ukrepe, ki jih je nekaj dni prej spreje-
lo predsedstvo države in na ta način
je JA bila razglašena za agresorsko,
kar je postala stvar zakonodajalca-
najvišjega zakonodajnega organa.

Za občutke na individualni ravni, ki
prevežejo vse, ki smo kakorkoli
aktivno sodelovali v vojni za Slovenijo
je potrebno reči, da so to res mešani
občutki. Po eni strani gre za jezo, po
drugi za razočaranje, po tretji za bes
nad dejstvom, kaj si nekdo lahko
privošči, gre pa po mojem mnenju
tudi za veliko začudenost, kako je
vse to sploh mogoče. Nekaj let po
osamosvojitvi, ko so stvari jasne, ko
se niti solze za padlimi territorialci in
policisti vojne za Slovenijo na obrazih
svojcev še niso posušile, ko so te rane
še povsem sveže, nekdo te stvari
povsem izničuje in na ta način seveda
izničuje tisto največ, kar smo v
zgodovini dosegli.

Veteran:

Predsedstvo ZVVS je vsem parlamen-
tarnim strankam pred meseci zastavi-
lo nekaj konkretnih vprašanj glede
zakonodaje o veteranih in njihovih
stališčih do združenja. Zakaj menite,
nismo prejeli odgovora od nobene od
parlamentarnih strank ?

J.Janjaša:

Ne vem, zakaj ni bilo pisnih odgovor-
ov, vendar pa se je ob sprejemanju
tega zakona oz. zakonodaje o veter-
eranih jasno pokazalo, kakšna so
stališča posameznih strank. Bile so
stranke, ki so skušale to osamosvo-
jitevno prizadevanje skrčiti samo na
nekaj dni, in stranke, ki so proces
osamosvajanja gledale v celoti in
upoštevale, da je na tisoče ljudi v
Sloveniji delalo zanjjo od 15. maja
1990 pa do 25. oktobra 91, ko je zad-
nji vojak JA zapustil Slovenijo. V par-
lamentu so sedaj stranke, ki so
skušale popolnoma, v veliki meri pa
jim je to tudi uspelo, izničiti obdobje
aktivnosti manevrske strukture nar-
odne zaščite - brez tega obdobja pa
tudi osamosvojitve ne bi bilo, saj bi
bili goli in bosi.

Veteran:

Kaj bi, po vašem mišljenju, morali še
postoriti sami veterani kot tudi
Združenje veteranov vojne za Slo-

venijo, da bi prišlo do vsaj moralnega zadoščenja udeležencem vojne za Slovenijo?

J.Janša:

Združenje veteranov vojne za Slovenijo ima po mojem mnenju za seboj, ko gre za ta vprašanja, podburo plebistitne večine v Sloveniji, torej podporo 90-tih odstotkov ljudi ne glede na strankarsko pripadnost, ne glede na takšne in drugačne poglede na druge zadeve in te moči se mora organizacija zavediti. Reagirati je potrebno ob vseh takšnih dogodkih bolj ostro kot do sedaj, organizirati pritisk na institucije, ki odločajo, da ne bo več prihajalo do takšnih dogodkov, kot sta bila omenjena primera Kolšek in Aksentijević. še enkrat ponavljam: če so tukaj zato, da bi sodišče ugotovilo npr. Aksentijević ni služil v sovražnikovi vojski, bi bila to sicer stvar, ki bi izzvala veliko reakcij, saj se s tem ne bi strinjali, vendar pa bi tu šlo za posamično odločitev. V pravnem smislu se takšna odločitev potem spodbija na naslednji stopnji sodišča, v pravni državi se to stori. Tokrat pa je šlo zato, da se je izreklo: JA ni bila sovražna vojska, s tem pa se je prevzelo pristojnosti zakonodajalca in s tem se je vrglo ne samo rokavico Združenju veteranov vojne za Slovenijo, ampak se je to organizacija na največji možen način ponižalo in pod vprašaj postavilo njen obstoj, njeno strukturo in njeno ime. Namreč če JA ni bila agresorska vojska, ne vem, če lahko Združenje veteranov vojne za Slovenijo sploh obstaja - lahko pa bi se preimenovali v Združenje agresorjev ali kaj podobnega...

po magnet. zapisu pripravil:
Renato Zorko

Opomba urednika:

Pogovor je bil posnet v tor., 3. sept. 96, ko še ni bil znan odgovor g. Debelaka iz MNZ in v čet. 5. sept. 96 ob 17. uri na RA Sloveja predsednika RS g. M. Kučana.

PONOSNE IN LEGITIMNE ODLOČITVE

Veteran:

G. Stuček, kako danes kot državljan RS gledate na dogodke izpred petih let?

J.S. Stuček:

Brez dvoma pozitivno. Mislim, da ni nobenega dvoma, da se je to, kar se je zgodilo - vsaj v Sloveniji - moralo zgoditi, saj če se ne bi takrat, bi se morda kakšno leto kasneje. Iz teh dogodkov, kjer sem bil udeležen tudi aktivno in imel možnost z veliko hvaležnosti in veseljem prispevati svoj delež, lahko iz današnjega zornega kota in časa izrečem eno samo lastno potrditev. Ko sem letos slučajno potoval skozi dele bivše države Jugoslavije in opazoval, kaj in kako je tamkajšnje življenje in delo organizirano glede na okoliščine, sem si dejal, da če bi kakorkoli kdo bil bolan za kakšno bivšo jugoslovansko nostalgijo, bi zdravje kar hitro pridobil z obiskom teh krajev. Pa ne mislim v slabem pomenu, temveč v tem, da se je vendarle nekaj zadrževalo in da smo mi si tem le naredili svoj polet.

Veteran:

Kaj vam je iz časa obdobja 90/91 ostalo najbolj v spominu, glede na to, da ste bili v pripravah in med zadrjo vojno za samostojno Slovenijo član republiške koordinacijske skupine?

J.S. Stuček:

Osebo v srcu je bil zame najbolj pomemben trenutek, ko je predsednik države Milan Kučan razglasil, da gre za agresijo JA in s tem dal jasno zeleno luč za legitimni odpor, za legitimno uporabo orožja in za legitimno uveljavitev vseh tistih mehanizmov, ki smo jih vse dolge mesece pred tem pripravljali. Moram reči, da me je osebno kar bilo strah, da se to ne bi zgodilo. Kot drugo pa mi je v spominu ostala, ob mnogih drugih dogodkih, bitka za mejni prehod Karavanke, kjer sem sodeloval kot poveljujoči in kjer je bila pomembna odločitev, ali se bo sprožil prvi strel ali ne, kako se bo sprožil in kakšne bodo posledice, čeprav nam je bilo

vsem jasno, da se ne da osamosvajati, ne da bi pokazali zobe.

Veteran:

Kasneje ste prvi vodili Upravo za vojaške zadeve in bili odstavljeni s strani takratnega ministra. Vam je kdo zavidal omenjeni položaj in zakaj?

J. S. Stuček:

Težko bi rekel, da mi je ta položaj kdo zavidal, saj je bilo to zelo težko in resno delo. Takrat je šlo za ministrovo oceno, korenito je posegel v kadrovske strukture takratnega ministrstva, kar se mogoče celo nekoliko premalo ve, čeprav so ti dogodki že zelo oddaljeni. Z mesta me je odstavil tako, da je razglasil dejstvo, da ne bom več direktor uprave brez kakršne posebne utemeljene argumentacije, razen že znane, na katero pa sem tudi dal odgovor, hkrati pa je

razpisal nova delovna mesta v operativnem delu vojske. Meni se je takrat pokazala drugačna priložnost in odšel sem iz obrambnih struktur, vendar ne s lahkim srcem.

Veteran:

Danes ste na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve kot državni sekretar pristojni za vojne veterane in vojno zakonodajo. Kako ocenjujete omenjeni paket zakonov?

J.S. Stuček:

Tu gre dejansko za paket treh global-

nih področij, ki so v tesni povezavi in na uvverzalen način rešujejo obdobja, ki so zgodovinsko zelo razmaknjena, dajejo pa izhodišča tudi za morebitne nove situacije, ki bi utegnile nastati v tej državi. S tega vidika se mi zdi ta paket zakonov pomemben in korak naprej. Sedanja praksa pa kaže, da je bila varje vključena tudi politika z interesi odstopanj in dodajanj, kar je na nek način prizadelo oz. korigiralo celovito zakonodajo, ki je bila pripravljena na samem začetku. Vendar se mi zdi, da se da skozi čas vse ustaliti in dopolnjevati, saj tudi prejšnja zakonodaja ni bila enovita, ampak je v vseh letih svoje veljave doživljala vrsto sprememb in dopolnitev.

Veteran:

V slovenski veteranski zakonodaji je ena največjih "lukenj" v zastopateljstvu t.i. manevrska struktura narodne zaščite, brez katere tako med pripravami kot med samo vojno ne bi bilo uspešnih akcij. Kako po vašem mnenju popraviti "napako", ki je že dvignila dovolj prahu?

J.S. Stušek:

Pri tem vprašanju gre za dva vidika. Prvi vidik je ocena, kako in na kakšen način je bila postavljena filozofska ideja zakona samega, torej kdo je in kdo je lahko veteran, pri tem pa je bilo tudi opredeljeno, da je za obdobje 91, kdo je kaj izpolnil do države, evidenca vodena. Tudi borbewska obdobja so s tem zakonom omejena, kjer ni možnosti dodatnih odločb.

Drugi vidik pa je tisti, kjer zakon daje možnosti, vendar nedopolnjene, kar je tudi v proceduri dopolnitve tega zakona, namreč odgovor, kakšen obseg zajema manevrska struktura narodne zaščite, saj do danes ni bilo ugotovljenega natančnejšega števila. Razglasitev oca 180-ih novih pripadnikov narodne zaščite Ministrstva za obrambo kaže na neenovit pristop, kar je potrebno najprej razčistiti, preden se ponovno lotevamo spremembe zakona, še zlasti zato, ker se skozi to okno želijo uveljavljati tudi mnogi drugi ter pridobiti status veterana, kot npr. zahtevki železničarjev, elektro gospodarstva, paznikov v zaporih i.t.n..

Veteran:

Menite, da je zakon za veterane pravilno zajel in ocenil prispevek veteranov v vojnah za Slovenijo v zgodovini 20. stoletja, torej II. svetovne vojne in vojne leta 91?

J.S. Stušek:

Moja ocena je, da naloga zakona ni bila oceniti neko zgodovinsko obdobje. Če vemo, kako je zakonodaja nastajala, nekaj je bilo podedovane in tudi z ustavnim zakonom sprejete in prilagojene ustavi RS, bi to ne kazalo reševati z zakonom, ampak z mnogimi drugimi potezami. Kar pa se samega zakona tiče, pa prav gotovo daje neko mesto posameznim strukturam in posameznih obdobjih v zgodovinskem spominu naroda. Ko se bo čez določeno obdobje še malo bolj razčistilo in stabiliziralo, bo brez dvoma tudi ta zakon določil pozitivni prispevek. Po moji oceni je že sedaj velik korak naprej, v mislih pa imam le še reševanje vprašan ostalih možnih struktur.

Veteran:

Kako naj bi zakon za veterane po vašem mnenju poplačal post-vojne travme, torej posledice, ki preidejo v psihično bolezenske znake in kaj lahko pri tem stori vaše ministrstvo?

J.S. Stušek:

S stališča stroke in ministrstva se načeloma taki primeri, kjer gre za bolezenska stanja, rešujejo z zakonom o vojnih invalidih, ki določa, do kdaj se lahko takšna bolezenska stanja manifestirajo, saj je to drugače od tistih primerov, ko gre za telesno okvaro. V vsakem primeru je to strokovno možno reševati in iz tega vidika bo to tudi reševano in je tudi že bilo reševano.

Veteran:

Poseben problem v zakonu za veterane je tretiranje družin in svojcev oz. potomcev padlih v vojni za Slovenijo. Kako je z zakonom urejen njihov status in pomoč države od ministrstva, in ali je po vašem mnenju le-to dovolj in pošteno?

J.S. Stušek:

V proceduri je dopolnitev zakona, ki naj bi razjasnila prav te probleme, torej družin, kjer so sodelovali v vojni sinovi ali možje. Gre za povečanje

odstotka družinske invalidnine, kar je podprla tudi vlada in bo verjetno to tudi brez problemov rešeno. Dejstvo pa je, da je zakon občajno enak za vse tiste, na katere se nanaša. Izjeme, ki jih zakon zajema pa lahko vedno postanejo majhen političen problem. Ampak mislim, da v teh primerih kakšnih posebnih problemov ne bo. Čisto vsega pa se seveda z zakoni ne da reševati, zato so v naši družini in v ustavi predvidene organizacije, ki pripomorejo in dopolnjujejo tiste dele, ki z zakonom niso opredeljene, torej spremljajoče organizacije npr. Zveza častnikov, Rdeči križ i.p.

Veteran:

V zadnjih nekaj mesecih smo bili priča kar nekaj člankom, ki so napovedovali, da JA ni bila agresor, potemtakem je Slovenija bila agresor? Kakšni so vaši pogledi na odločitev celjskega in ljubljanskega senata in torej na primera Kolšek, Aksentijević?

J.S. Stušek:

Zame ni nobenega dvoma, ali je JA bila agresor ali ne! Je bila agresor! Naš parlament je sprejel stališča legitimno, saj smo tudi v ustavi imeli možnost odcepitve. Sam sem bil nekajkrat v Beogradu zaradi dogovarjanja o vplokicu naših slovenskih fantov v JA, vendar se ni dalo dogovarjati. In če pač nihče neče sodelovati in poslušati, nekdo pa potegne radikalnejše poteze, ki drugemu niso všeč, naj si to pripíše na lastno kožo. To je popolnoma razumljivo.

Glede posameznih razsodbo so le te za državljana po svoje nerazumljive in dvomljive. Pod drobnogledom pravnika pa je to možno v smislu dokazljivosti in nedokazljivosti. Sodišča, ki so tako dosodila, niso imela, po moji oceni, pred očmi poteze ali pa globalne agresije JA, ampak izključno poteze teh oseb. Tu bi morda kazalo jemati nekaj kot osebo in njeno osebno odgovorost, drugo pa vse vzeti kot global, saj mislim, da ne obstaja enostavna dedukcija iz ene osebe narediti splošen problem in bi tu nas nekdo obsodil kot agresorja - nikakor ne. Iz svojega poklicnega stališča poznam tudi primere, ki jih rešujemo po 50-ih

letih. Tu se bojim, da nam ob zboljani poziciji v Evropi karkoli kot bumerang prileti nazaj, zato se mi zdi, da bi res kazalo odločno vendar natančno oceniti njihovo krivdo, nikakor pa ne generalizirati.

Veteran:

Ob teh primerih so veterani Slovenije in predsedstvo ZVVS pričakovali, da se bo kdo od zakonodajnih oblasti in države oglasil ter nasprotoval odločitvam sodne veje oblasti. Zakaj menite, se to ni zgodilo, nenazadnje, zakaj tudi sami niste odgovorili na časopisna obrekovanja kot državni sekretar ministrstva, zadolženega za vojne veterane? V zadnjih dneh pa sta le spregovorila g. Debelak iz MNZ in predsednik RS Milan Kučan.

J.S. Stušek:

Z mojava strokovnega poklicnega stališča se mi zdita ta sodna sklepa nekompetentna, kot takratni udeleženec, človek ali državljan pa bi bil prav gotovo revolten. Žal, vprašanje kakršno je zastavljeno, izraža dvojnost, mene kot udeleženca vojne in to kar predstavljam kot uslužbenec ministrstva.

Tudi pri drugih zadevah se nismo želeli direktno vključiti, ker bi to lahko povzročilo dodatne intervencije. V javnosti smo se pojavili takrat, ko se nam je zdelo, da gre za netočnosti, za krivičnosti z našega področja, ali kadar gre za obrekovanje in očitke iz našega področja, torej s področja tistega, za kar smo neposredno odgovorni.

Veteran:

26. oktobra bo v Cankarjevem domu

v Ljubljani osrednja slovesnost ob 5- obletnici vojne za Slovenijo. Kakšno bi bilo vaše sporočilo slovenskim veteranom kot državnega sekretarja Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, pristojnega za vojne veterane?

J.S. Stušek:

Sem član ZVVS, ponosen na tiste dogodke. Nikdar in nikakor ti dogodki ne smejo v pozabo ali pomanjševanje, s svojega poklicnega stališča pa želim, da bi se veteranska vprašanja čimprej in čimbolj ugodno razrešila.

Ljubljana, 10. sept. 96
po magnet. zapisu pripravil
Renato Zorko

DRUŽBENI POLOŽAJ VETERANOV IN NJIHOVE ORGANIZACIJE

Po uspešni slovenski osamosvojitvi, zlasti pa zmagi nad JLA, se je dotlej vsaj v temeljnih političnih ciljih dokaj enotna slovenska država začela lomiti v vseh pogledih. Številni so se ob osamosvojitvenih procesih pomirili, ko pa so spoznali, da bo slovenska družba neregularna, da ne misli z nikomer obračunavati, pa so začeli prihajati na dan s pravo barvo. Negativne reakcije na osupljiv razplet dogodkov so bile zelo raznovrstne, vendar so imele nekaj skupnega: omaloževanje vojne za Slovenijo. Nedavno sem bil na neki lokalni proslavi ob odkritju spominske plošče znanemu prosvetnemu delavcu. Slavnostni govornik, ki je sicer slabo opravil svojo nalogo, je čutil potrebo, da je javno minimiziral vojno za Slovenijo, čeprav ta ni imela nikakršne zveze s proslavo. Ker sem takih dogodkov doživel v zadnjih letih kar nekaj, se mi zdi potrebno o njih in njihovih akterjih spregovoriti nekaj več.

Ko sem bil leta 1991 odpuščen iz TO in se vrnil v službo, me je na vratih sprejelo zmerjanje o obnašanju in

zaslugah TO. Naredili naj ne bi nič, ker nam nihače ni bil hotel. Naša glavna "zasluga" naj bi bila trošenje denarja in popivanje. Čez čas sem slišal iz istih ust, da bi se na nek način le še morali povezati z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami, vsaj v neko krhko konfederacijo, če že nič drugega. Ko sem kasneje te "jugoslovenarje" natančneje opazoval, sem videl, da so izredno heterogeni in da je njihovo število ob dogodkih na Hrvaškem in zlasti v Bosni začelo upadati. Verjetno so dokončno uvideli, kaj nam je bilo s slovensko odločnostjo leta 1991 prihranjeno.

Če bi hoteli, bi sicer to lahko spoznali že ob dogajanjih na letališču Brnik in drugod, zlasti v Radgoni, ko je lahko postalo vsakomur jasno, da so dogodki prehiteli JLA, da bi tudi v Sloveniji ustvarila vsaj en "Vukovar". Kljub vsemu je jugonostalgičkov še kar nekaj. Razmeroma glasni so v gospodarskih krogih. Med njimi so številni, ki bi še vedno radi lagodno poslovali z jugom in in se v svoji kratkovidnosti ne zavedajo, da to ni pot, ki bi slovensko gospodarstvo peljala naprej. Ni

mogoče zanikati, da Slovenija kot jugoslovanska republika ni imela določenih ugodnosti zaradi jugoslovanskega trga, kljub temu pa bi se le veljalo vprašati, ali nismo prav zaradi njega čedalje bolj zaostajali za Evropo. Veljalo bi tudi izračunati, ali niso bile surovine pogosto preplačane in ali ni bil končni ekonomski rezultat kljub vsemu negativen, saj so gospodarsko nerazviti zahtevali in dobili vedno več. Nenazadnje pa tudi na jugu ne bodo vedno tako neumni, da bi kupovali takšno slovensko robo, ki je ni mogoče nikjer drugod prodati. Dogodki v sosednji Italiji so jasno pokazali, da je bolje nekoga naučiti loviti ribe, kot pa mu jih darovati. Posebno, hkrati pa zelo heterogeno skupino kritikov osamosvojitve Slovenije predstavljajo tisti, ki jih ta moti zaradi politične orientacije poglavitvinih nosilcev osamosvojitvenih procesov. Zmerjanje s fašisti je še najbolj milo. Hujiš sotisti, ki širijo vesti o možnostih državnega udara in uvedbi diktature, ki vpijejo proti slovenskemu nacionalizmu in ga

primerjajo z nacizmom, čeprav ni ne enega ne drugega. Ta skupina bi bila veliko glasnejša, če bi bila zanj sedanja koalicija nad vse sprejemljiva. Med njimi si tudi številni dobro misleči, ki nasledajo govorico o velikih finančnih sredstvih, ki naj bi jih potrošila slovenska vojska. e sama primerjava nekdanjih in sedanjih številk pove dovolj. Ob tem bi se morali spomniti, koliko so morale nekdanj za "obrambo in zaščito" prispevati še republike, občine, podjetja - Jugoslavija je bila med najbolj militarističnimi državami v Evropi.

Gornji skupini podobni so tisti, ki so imeli v nekdanji državi raznovrstne privilegije - od pokojninskih do izobraževalnih. Prav iz ust slednjih je bilo pogosto slišati, da smo samostojno državo Sloenci dobili, ne da bi jo pravzaprav hoteli. S kakšno pravico posplošujejo svoja egoistična gledanja, ne ve nihče. V zadnjem času so pripadniki te skupine nekoliko utihnil, saj so se že odlično plasirali na odlične službe od občin do diplomacije, da o raznih drugih (donosnih) članstvih v različnih komisijah ministrstev niti ne govorim.

Seveda imamo tudi ljudi, ki so vedno proti nečemu in jim prav pride tudi osamosvojena Slovenija. Taki nergači so normalni del normalne družbe. Če zgornjo, zelo poenostavljeno sliko pozamemo lahko ugotovimo, da v Sloveniji ni prijetno biti veteran vojne za Slovenijo. Še več! V mnogih sredinah je o tem najbolje molčati, če se ne želite izpostaviti posmeharju. K temu nemalo prispevajo tudi težke

gospodarske razmere in visoka brezposelnost, ko se mnogi spominjajo, da se jim včasih ni bilo treba tresti, kako bo njihova družina "štukala" teden s tednom. Kot da med temi reveži ni veteranov? Kot da tam v nekdanji Jugoslaviji, kjer ni bilo vojne, ni večjih revežev kot nekoč.

Veterani smo za obstoječe gospodarske in socialne razmere najmanj krivi, še več! Kdor se spominja črnih gospodarskih napovedi iz konca osemdesetih let o gospodarskih perspektivah Jugoslavije, lahko hitro in enostavno ugotovi, da nas je samostojna Slovenija verjetno rešila jugobede, če pozabimo na narodovo smrt, ki so nam je obetala skupna jedra in podobni beograjski prosvetni in znanstveni načrti. Obstoj Jugoslavije in njenega družbeno-političnega sistema je ogrozil splošen evropski in svetovni razvoj. Slovenci smo se prvič v svoji zgodovini pravočasno znašli in izkoristili splošen tok dogajanja v svojo korist. Slovenski kulturniki, ki so srezno pripravili slovensko javnost in tisti politiki, ki so osamosvojitve izpeljali, ne glede na to v katerih strankah so sedaj in kako se med seboj razumejo, zaslužijo resnično zahvalo vseh Slovencev. Veterani vojne za Slovenijo imamo pri tem svoj delež, čeprav je zelo različen. Nekateri so padli, nekateri nismo izstrelili niti strela. Kaj nas je čakalo, če bi vse skupaj trajalo dlje, si lahko predstavljamo. Usode številnih nekdanjih jugosodržavljanov so dovolj poučne. Iz

the dejstev je potrebno ocenjevati naš delež. Organizacija veteranov vojne za Slovenijo je še razmeroma šibka. To se najbolj vidi iz dejstva, da za svoje, zlasti otroke padlih, ni ustrezne skrbi. On težavnih gospodarskih razmerah bi to človek še oprostil, če ne bi bili tisti, ki so prve dni vojne izSlovenije pobežniki, bili s strani samostojne Slovenije zasipani z visokimi priznanji in nagradami. Še huje je, da so tudi med veterani nezaposleni. Ne zagovarjam privilegijev, toda ob izpolnjevanju enakih razpisnih pogojev na neko delovno mesto, bi moral veteran imeti prednost. Zveze veteranov vojne za Slovenijo naj pozorno pazi, da ostane zveza, ne pa nekakšna nova družbenopolitična organizacija. Kljub temu pa sme in mora zaradi žrtve, ki so bile pričakovane in zahtevane od njenih članov, mnogi nam očitajo, da jih je premalo padlo; okrepiti svoj položaj v družbi in dvigniti svoj glas zlasti takrat, kadar so ogroženi vitalni interesi Slovenije. Najmanj, kar bi smeli pričakovati od države, pa je ustrezen javni položaj naše organizacije. Prav žalostno je opazovati, da naraznih državnih prireditvah "svetijo" posamezniki, ki so do zadrgega nasprotovali osamosvojitvi, predstavnikov veteranov pa ni nikjer. Družba brez zgodovinskega spomina ni le nekulturna, ampak sploh ni družba, je drhal.

doc.dr. Stane GRANDA

ZVVS OD USTANOVITVE NAPREJ

II. DEL

Dne 4.oktobra 1995 je predsednik Združenja veteranov vojne za Slovenijo Srečko Lisjak priredil v prostorih sedeža ZVVS sprejem za pokrajinske načelnike Manevrske strukture narodne vojske - člane ZVVS ob spominu na peto obletnico formalnega prehoda MSNZ pod pristojnost Teritorialne obrambe v letu 1990.

Dne 03.11.1995 je bil posredovan

predlog zakona o spremenitvah in dopolnitvah zakona o vojnih veteranih podpredsedniku državnega zbora dr. Vladimiru Toplerju, ki ga je kot neposredni udeleženec dogodkov v letu 1991 vložil v proceduro za sprejem po skrajšanem postopku. Do septembra 1996 Državni zbor ni opravil niti prvega branja!

Predsedstvo se je zaradi neustreznega odnosa države do svojeve padlih v

vojni za Slovenijo odločilo, da ZVVS samo izvede sprejem s skromno obdaritvijo ob koncu leta. Posebna pozornost je bila namenjena staršem padlih (tudi tistim, ki so bili po zakonu skrbniki), ki jim do tedaj državni organi niso izkazovali nobene pozornosti. Na pisno pojasnilo šefa kabineta MNZ, da vojne padlih miličnikov ne želijo sodelovati drugje kot v okviru MNZ, je ZVVS z obzalo-

vanjem spoštovalo navedeno in jih ni vabilo. Kasneje se je s strani MNZ pojasnjevalo, da je šlo za nespornost, vendar pa papirji in grenak priokus ostajajo. Pri pripravi te prireditve je bilo čutilo preko izjav nekaterih članov predsedstva ZVVS, da Ministrstvu za obrambo ni ravno po volji, da "se gre ZVVS" svojo obeležitev dogodkov izpred petih let. Sklic izredne seje predsedstva z

vo premalo ali pa sploh ni informirano o dogajanjih v zvezi z aktivnostmi ZVVS. Podpredsednik Bojan Potočnik je pripravil idejno zasnovano glasilo, ki bo objektivno informiralo članstvo o aktualnih dogajanjih. Na zahtevno delo odgovornega urednika Veterana vojne za Slovenijo je pristal Renato Zorko. V dobrem mesecu dni so bili izvedeni vsi formalni postopki registracije in izdelave glasila in

Konferenca sta se udeležila Tone Poljšak iz ZZB NOB in Drago Bitenc. Slovenska delegacija je jasno izrazila, da sodeluje kot predstavnica veteranskih organizacij države, ki meji na Balkan ne pa kot predstavnica veteranskih organizacij balkanske države. Predstavnikov veteranskih organizacij sosednje Hrvaške ni bilo, zato se je celotna konferenca osredotočila na dogajanja v BiH. Kot opazovalci so na konferenci sodelovali predstavniki J.O.B. (Jedinstvene organizacije boraca) iz BiH ter predstavnic takoimenovane Republike Srbije. Prisotni so bili visoki predstavniki mednarodnih organizacij in sicer OVSE, OZN in Sveta Evrope, posebej pa je bila polemična razprava generala Michaela Cota, nekdanjega poveljnika UNPROFOR-ja v bivši SFRJ. Udeleženci konference so podprli izvajanje Daytonskega mirovnega sporazuma v smeri čimprejšnje normalizacije razmer ter pristopanju k reševanju problemov vojnih veteranov, invalidov, demilitariziranih oseb in beguncev.

Konferenca je sprejela stališče, da je potrebno zagotoviti udeležencem tragičnih dogajanj na ozemlju bivše SFRJ tisto osnovno pravno zaščito, ki je bila v okviru SVF sprejeta na VI. mednarodni konferenci o zakonodaji borcev in žrtev vojn leta 1994 v Lizboni.

Na povabilo Združenja hrvaških veteranov domovinske vojne (predsednik generalpolkovnik Djuro Dečak) sta se 11. maja udeležila redne letne

Mednarodna konferenca o miru, varnosti in razvoju na Balkanu, 4.5. - 8.5. 1996, Luxemburg. Na sliki: g. Emile Kreips, podpredsednik SFV in Drago Bitenc

namenom preprečiti izvedbo prireditve ni uspel, večina članov je bila za to, da se predvidena prireditve izvede. Srečanje s svojci padlih je bilo izvedeno ob izdatni angažiranosti člana predsedstva s Koroške Bogdana Ladinika v Radljah ob Dravi dne 16.12.1995. Srečanje je bilo tudi sočasna počastitev 5. obletnice prvega postroja slovenske vojske v Kočevski Reki dne 17.12.1990. Podpredsednik Anton Krkovič je prisotne spomnil na besede takratnega predsednika Vlade: "Danes mi je prvič zadišalo po slovenski vojski!" Zaradi pritiskov, ki so jim bili podvrženi nekateri člani predsedstva, sicer delavci Ministrstva za obrambo, je sekretariat analiziral stanje in podal predsedstvu pobudo, da je potrebno del delovanja ZVVS profesionalizirati, sicer bo nadaljnje delovanje onemogočeno. Predsedstvo je sprejelo ustrezne sklepe in s 01.04.1996 je začel svojo funkcijo opravljati poklicno generalni sekretar. Analiza je tudi pokazala, da je član-

udeleženci glavnega zbora so 17. maja 1996 prejeli prvo številko Veterana vojne za Slovenijo.

Na pobudo Svetovne veteranske federacije, predvsem podpredsednika SFV iz Evrope, gospoda Emila Kriepsa iz Luxemburga, je bila od 04.- 08. maja 1996 v Luxemburgu izvedena mednarodna konferenca o miru, varnosti in razvoju na Balkanu.

Radlje ob Dravi, 16.12.1995 - Srečanje s svojci padlih v vojni za Slovenijo

skupščine v Plitvicaх predsednik ZVVS Srečko Lisjak in generalni sekretar Drago Bitenc. Slovenska delegacija je bila sprejeta z burnim aplavzom, predsednik Srečko Lisjak

delitvi agresorja v letu 1991 je podal generalni sekretar Drago Bitenc in člani glavnega zbora seznanil z ugotovitvami po vpogledu v spis K.K. Navedbe o primeru Kolšek, ki je več

odpor bo zlomljen, za posledice pa bodo odgovarjali naredbodajalci in izvršitelji.*

Na predlog predsednice delovnega predsedstva Irene Oman so bili soglasno sprejeti naslednji sklepi:

1. Glavni zbor Združenja veteranov vojne za Slovenijo ugotavlja, da se provokativna kampanja o dogodkih v letu 1990 in 1991 nadaljuje in stopnjuje in protestira proti javno izrečenim stališčem, da JLA ni bila agresorska vojska.
2. Glavni zbor ugotavlja, da so bile enote JLA in enote Zveznega sekretariata za notranje zadeve sovražne oborožene sile, ki so izvršile oboroženo agresijo na Republiko Slovenijo.
3. Glavni zbor pooblašča predsedstvo ZVVS, da uporabi vsa pravna sredstva za razjasnitev vprašanja, kdo je bil agresor na ozemlju Republike Slovenije.

Podpredsednik Anton Krkovič je kot načelnik MSNZ v letu 1990 čestital članom glavnega zbora dan MSNZ kot tudi dan ZVVS ter z Radom Klisaričem simbolično razvil prapor MSNZ. Ob tem je kritično spregovoril o impotentnem odnosu države do urejanja statusnih vprašanj svojcev padlih v vojni za Slovenijo kot tudi nehotenju ureditve statusa izvajalcev projekta MSNZ. Zaradi vmešavanja politike v odnose med izvajalci projekta MSNZ (TO in Milica) je predlagal, da ZVVS nadaljuje prizadevanja za vzpostavitev enovite veteranske organizacije s sorodno organizacijo Združenje Sever.

Predsednik Srečko Lisjak je na podlagi odločitve predsedstva slavnostno podelil priznanja ZVVS. BRONASTO PLAKETO ZVVS so prejeli: Mihajl Bukovec, Janez Čerin, Vinko Farkaš, Anton Kolar, Milan Narat, Anton Rački in Zdravko Vilar.

SREBRNO PLAKETO ZVVS so prejeli: Darko Čop, Ivan Golob, Ljudvik Pajnič, Jože Prisljan, Janez Rutar, Anton Sračnik, Vilhald Skrt, Boris Lojen in Marko Zidar.

Drago Bitenc, dipl. Iur.
generalni sekretar ZVVS
(SE NADALJUJE)

11.5.1996 Plitvice

Podpredsednik združenja Hrvaških veteranov domovinske vojne dr. Herman Vukušić, Srečko Lesjak, predsednik ZVVS in D.B., AS ZVVS

je izročil Združenju hrvaških veteranov domovinske vojne spominski znak ZVVS. Dogovorjene so bile nadaljnje oblike sodelovanja in sorodna organizacija iz sosednje Hrvaške se je tudi odzvala vabilu ter se udeležila Glavnega zbora ZVVS dne 17.05.1996, kjer je podpredsednik dr. Herman Vukušić izročil Srečku Lisjaku spominski znak njihovega združenja.

Glavna točka rednega glavnega zbora, ki se v skladu s statutom sklicuje je 17.maja vsako leto, je bila opredelitev agresorja v letu 1991, poleg sprejema sprememb statuta ter rednih aktivnosti glavnega zbora s sprejemanjem poročil delovnih teles, zaključnega in finančnega načrta ter programa dela za leto 1996.

Udeleženci glavnega zbora so v izredno kritičnem uvodnem govoru predsednika Srečka Lisjaka glede odnosa družbe do udeležencev vojne za Slovenijo slišali bistveno sporočilo kot odgovor na javne provokacije in omalovaževanja dogodkov iz let 1990 in 1991: * Lahko nam odvzamete vse, ponosa da smo uresničili tisočletni sen slovenskega naroda, pa nam ne morete odvzeti! *

Uvod k točki dnevnega reda o opre-

kot mesec dni buril preko medijev slovensko javnost, predvsem pa je resno vznemiril veterane vojne za Slovenijo zaradi obrazložitve sodišča, da je bivšo JLA v Republiki Sloveniji mogoče šteti za sovražno vojsko šele po 18.10.1991, niso bile izmišljene niti plod novinarskih rac. Nerazumljivo je, da je država že v sicer pomanjkljivem zakonu o vojnih veteranih opredelila agresorja v letu 1991, sedaj pa organi iste države do dejstvo v obrazložitvah konkretnih sodnih aktov to zanikajo in odpirajo nepotrebne dileme. Predsednik komisije za statusne in kadrovske zadeve Franci Žnidarič je pozdravil odločitve predsedstva glede uvrstitve tako pomembne točke dnevnega reda na glavni zbor ter prečital ultimatum takratnega poveljnika 5. armadnega območja JLA predsedniku Vlade Republike Slovenije:

* Gospod predsednik, obveščam vas, da je naloga 5. vojaškega območja, da prevzame vse mejne prehode in zavaruje državno mejo SFRJ. Računamo na sodelovanje vseh organov in prebivalcev RS. Nalogo bomo brezpogojno izvršili, kar pomeni, da bomo postopali tudi po pravih vojni uporabi enot. Vsak

TRIGLAV

SIMBOL SLOVENSTVA, SVOBODE IN SAMOSTOJNOSTI

Lepo vreme, prijateljsko druženje in ponos so spremljali pohodnike - veterane 19. in 20. junija letos na vrhu Triglava, na njegovih pobočjih in pod njim.

Dve generaciji tistih, ki so v vojni z orožjem in s krvjo, pošteno in zavestno branili slovenstvo, so združili prizadevanja v teh dneh za boljše sedanost in prihodnost.

Pripadniki ZVVS, ZZB NOB in organizacije SEVER smo simbolno obudili spomin na enotnost v vojni.

Obudili smo spomin na različnost poti za isti cilj: v vojni za slovenski narod - na pohodu pa na vrh Triglava.

Pripadniki ZVVS smo se na našega očaka povzpeli s Pokljuke, iz Vrat in Trente. Tri smeri kot tri obdobja v vojni 90-91. Vsaka pot ima svoje značilnosti, tako kakor obdobja projekta MSNZ, bojnih spopadov in obdobja do odhoda zadnjega vojaka JA iz Slovenije. Vendar so nas vsa tri obdobja pripeljala k skupnemu cilju: svobodi in samostojnosti, tako kot vse tri poti na vrh Triglava.

Dvaindevetdeset pohodnikov, članov ZVVS, se je tokrat povzpelo na vrh v počastitev 5. obletnice vojne za samostojno Slovenijo ter spomini na čas, ko se je s krvjo izbojevala naša

samostojna in svobodna domovina in na vse žrtve, odrekovanja, trud in dogodke, ki jih doživi samo veteran.

To je bil pohod veteranskega prijateljstva, druženja in spomin pa tudi sklepnega zadovoljstva in veselja na vrhu Triglava, na Kredarici in Pokljuki.

Veterani samozavestnega naroda smo ponosni na svobodno in demokratično Slovenijo in na vso pot, ki jo je treba prehoditi včeraj. Ponosni smo tudi na našega očaka Triglav.

Za dostojanstvo, mir in srečo naše domovine bomo veterani naprej zastavljali svojo ustvarjalnost in državl-

janski pogum.

Povezali so nas dejanja in dogodki vojne, zato ima naše združenje poseben pomen. Tako bomo v naslednjem letu organizirali še številčnejši, priručnejši in uspešnejši pohod na edini sibil, ki vse Slovence in slovenstvo enotno ter neobremenjeno združuje in poseebja.

Vsem udeležencem pohoda hvala za trud, prijateljstvo in za v pozdrav iztegnjeno dlano.

Na svidenje na Triglavu leta 1997

Srečko Lisjak
Predsednik ZVVS

Vojne še ni konec. Le da sedaj namesto krogel in granat letijo po zraku neprepričljivi argumenti.

V tujino beži kapital, prav tako sposobni ljudje. Z veseljem pa se vračajo le še vojni agresorji.

Vsak trenutek lahko pričakujemo, da bo kdo globoko zleknen v birokratskem naslonjaču izjavil, da je bilo vojskovanje v desetdnevni vojni le privilegirani način preživljanja prostega časa.

Ko je država v rdečih številkah, se konča sleherni domoljublje. Tedaj svoje mesto raje odpusti karitativnim organizacijam.

Samo s tolažilnimi nagradami si še

nihče ni napolnil želodca, še manj pa duše.

Bilo bi bilj racionalno, če bi namesto dragih vojaških ladij kupili rešilne jopiče za tiste, ki potopljeni v vodo krojijo dogajanje nad vodno gladino.

Če bi tudi vojno dojemali z zamudo tako kot mir, potem bi še danes marsikje pokalo.

Imamo nemogoč predpis o davkih. Še posebej o krvnem.

Oblastniki so borcem za Slovenijo pokazali zobe. Zaradi varnosti predvsem umetne.

Država se tako odgovorno obnaša do vojnih veteranov, da bodo od njih

kmalu ostali le še veterani.

Prehod iz vojne v mir je zapleten in ni samo v tem, da ljudstvo sleče vojaško obleko.

V obrambnem spopadu se vse razpoložljive sile razporedijo na območne sile, sile za vznemirjanje, sile glavne obrambe in rezervo. Tudi v miru delujejo obrambne sile. Še bolj pa so dejavne sile za vznemirjanje.

Borci za Slovenijo se s minami presenečenja pogosteje srečujejo v miru kot v vojni.

Vojna je preveč resna stvar, da bi jo lahko v miru prepustili proučevati samo agresorju.

VETERANOV DOPISNIK

NAJSTAREJSI ČLAN ZVVS

90-letnik Mihael Lapajna

Rodil se je 13. septembra 1906 na Ponikvar na Šentviški planoti v osemčlanski kmečki družini. Trdo hribovsko-kmečko delo je ustvarilo korenjaka in poštenjaka. V I. svetovni vojni je družina ostala brez očeta. Življenje je bilo težko, vendar sta ponos in vztrajnost šestih otrok in materi omogočilo preživetje.

Po koncu prve svetovne vojne so tudi na tem prostoru zagospodarili Lah. To je bil čas razočaranja, vendar tudi klubovanja večine Slovencev ter trmaste vztrajanja na hribovskih kmetijah. Sledilo je služenje vojaškega roka v italijanski vojski in potem preselitev družine v Kanal ob Soči. Ko je II. svetovna vojna zajela tudi to območje, je Miha spoznal krutost fašizma in nacizma pa tudi gibanje slovenskega naroda za svobodo. Tako kot večino zrelih mož s tega

območja, so ga Italijani nasilno mobilizirali v delavski bataljon. Po razpadu oziroma kapitulaciji Italije leta 1943 se je Miha vključil v partizanske enote in postal udeleženec goriške fronte ter pripadnik Belokranjskega odreda. Leta 1945 je z osvoboditelji prišel v Ljubljano. In spet se je vrnil k svojemu najljubšemu opravilu-kmetovanju.

Leta 1990 je začutil nov val gibanja za Slovenijo in spet našel svoje mesto v

bližajočih se dogodkih. Miha je z družino varoval orožje za enote na tem prostoru. Rahel spanec in skrb za prezeto odgovornost sta trajala do 27. junija 1991, ko so naši fantje, kot pravi Miha, v temi odnesli orožje in odšli braniti svojo domovino.

V svojem častivrednem življenju je končno dočakal tudi pomlad in svobodo svoje domovine, v katero je vgradil tudi del sebe.

To je naš Miha, pošten, skromen in delaven. Želimo mu še veliko zdravih in srečnih let.

Marjan NANUT

MOJI SPOMINI

Vse skupaj se je začelo v ponedeljek ob štirih zjutraj. Pozvonilo je pri vratih. Bil je nasmejan obraz kurirja z obvestilom o takojšnjem vpoklicu. Spakiral sem vojaško opremo, zdravniško torbo in "hajd" na štab, če samo pomisla, da sva z ženo dva dni prej praznovala obletnico poroka v koči pri Triglavskih jezerih. Bila sva popolnoma sama. Po jezeru so še plavale ledene plošče. Kakšnem čudovit mir.

Vse skupaj se mi je zazdelo smuljivo, ko sem z osebno oborožitvijo prejel tudi ostro strelivo. Skladiščnik je vztrajal, da vzamem celo AP, vendar se mi je zdela nekoliko pretežka.

Prijatelj Peki je že čistil svoje orožje in ob tem uporabljal obilico klasičnega trboveljskega izrazoslovja za takšno jutranjo turo.

Naslednja dva dneva sem imel obilico dela s preverjanjem sanitetnih zalog in vzpostavljanjem ustrezne sanitetne oskrbe na terenu. Razmeščenih smo imeli preko 30 posameznih enot, pri kateri je bilo potrebno zagotoviti sanitetni oskrbo.

DAN-D

Zbudili smo se približno ob 5.zjutraj. "Tanki so na ulicah", je dejal Janez, "zdaj pa bo!"

Sledil je sestanek štaba, na katerem smo pretehtali skupne naloge, ki nas bodo čakale v toku dneva.

Operativni častnik Bojan je pričel deliti naloge. Stotniku Jožetu Kovačiču je dejal:

"Ko pride prvi tank, boš ti prvi sprožil protitankovsko orožje."

V prostoru je zavladala smuljiva tišina. Obrnil se je k meni in dejal:

"Dr. Samo, ti boš pa tam, kjer lahko pridružitimo največ ranjenih in poškodovanih."

Tišini se je pridružila še bledica obrazov.

Vsi smo se zazrli v Janeza, pomočnika za zračno obrambo. Njegova naloga je bila obramba Kuma.

Po sestanku sem odšel v lekarno po manjkajoči sanitetni material in zdravila. Vse farmacevtke so čepele pred TV sprejemnikom. Ena izmed njih me je vprašala, kaj bo in odgovoril sem ji, da bo do večera vsaj 50 ranjenih in mrtvih.

V jutranjih urah smo po načrtu mobilizirali vod zračne obrambe.

Prvi dan vojne se je že močno poznal. Fantje so bili zelo zavzeti, nikogar ni bilo potrebno spodbujati, častniki pa so se čudili spoštovanju, ki so ga vojaki imeli do njih.

Vod TO je okoli 11. ure krenil proti Kumu, kjer se je pridružil vod KS Dobovec. Skupaj z njimi so varovali objekte oddajnega centra na Kumu. Skupaj z drugimi častniki sem sedel v sobi s TV sprejemnikom. Nenadoma so se zaslišali oddaljeni strelji. Slika na televizijskem ekranu je izginila. Zdravko je dejal:

"Zdi se mi, da Peki strelja!"

Prišlo je sporočilo po radijski zvezi. Načelnik štaba mi je s povišanim in razburjenim glasom dejal:

"Kum je bil napaden, takoj pojdi gor!"

Pograbil sem zdravniško torbo in planil iz sobe. V sosednji stavbi je bilo kot v mravljišču. Diverzantski vod je hitel s pripravo na umik. Poklical sem bolničarja in odhitela sva proti skladišču. Na Kumu se je bil velik črn oblak dima. V vozilo sva naložila sanitetno opremo. Ko sva nalagala fiziološko raztopino, me je skladiščnik vprašal, čemu mi bo. Povedal sem mu, da je to nadomestek za kri.

Zdrveli smo skozi Trbovlje proti Kumu. Poročnik Božo je sedel za volanom. Vozili smo divje hitro. Božo je delal:

"Dokhtar, vem da znaš streljati, če bodo taki z zelenimi čeladami, ti kar vžigi!"

Bolničar na zadnjem sedežu je bil čisto tih.

Nekaj 100 metrov pod Kumom smo srečali kombi s skupino vojakov. V njem so bili prvi ranjenci. Po kratkem pregledu sem ugotovil, da ni nihče življenjsko ogrožen, zato so nadaljevali pot proti bolnišnici.

Prispeli smo na vrh. Straža nas skoraj ni pustila skozi. Ko sem se jim predstavil, se jim je na obrazih zarisalo olajšanje. Janez mi je kratko poročal o situaciji. Povedal je, da so tri najhujše ranjene poslali v dolino. Začel sem ZDRAVLJENJE. Vojaki so prihajali en za drugim. Vsi so bili pravilno oskrbljeni. Rane so bile povite s prvimi povoji. Bile so takšne, da so zahtevale nadaljnjo oskrbo v bolnišnici.

Vse posadke topov so bile na svojih mestih pripravljene za morebiten ponovni napad. Janez mi je razložil potek napada letala. Prvi napad jih je presenetil. Najhuje je bilo, ko so letala začela obračati in so vedeli, da bodo ponovno streljala.

Opazovali smo nebo. Nenadoma se je opazovalec zadril: "Avioni!" Skakali smo kot koblice. Prvič sem občutil, kaj je to strah. Noge ti preprosto zmuznejo do kolen. Iskal sem zaklon. Ni ga bilo. Rjovenje motorjev je daleč preselego Wagnerjevo glasbo iz filma Apokalipsa zdaj. Bilo je prekleto resnično.

Stekel sem proti stavbi. Po petih korakih je bil avion že zdalovaj mimo. Upočasnil sem korak, da ne bi izgledal preveč strahopetno. O čem vse v takih trenutkih premišljuješ. Hvala bogu, tokrat niso streljali.

Nenadoma se je iz smeri stolpa zaslišalo vpitje:

"Doktor, doktor!" Stekel sem proti Stolpu. Nekaj metrov pod stolpom je v podrasti ležal vojak. Stekli smo k njemu. Bil je pri zavesti, vendar ni odgovarjal na vprašanja. V lasišču je imel strjeno kri. Po pregledu sem ugotovil, da gre verjetno za poškodbo

možgan. Hitro smo ga prenesli na vrh in v avtomobil. Oddrveli smo v dolino. Vprašujoč pogled pomočnika za operativne zadeve je povedal vse. Zaskrbljenost, ogorčenje, jeza, nemoč. Vse se je zmešalo.

Stanje poškodovanca je bilo resno. Večkrat je bruhal, to je znak resne poškodbe možgan.

Prispeli smo v bolnišnico. Oskrba je bila takojšnja.

Vrnili smo se na Kum. Enota je bila zaskrbljena za usodo ranjenca. Z olajšanjem so sprejeli novice, da je njihov soborec v zanesljivih rokah.

Kaj storiti sedaj? Ali enoto pustiti na Kumu ali jo premestiti v neposredno bližino, na varnejše mesto. Doživeli smo ognjeni krst. Enota je imela 8 ranjencev. Odločitev o premestitvi je zato bila edina logična poteza.

Na vrhu Kuma je ostal samo del enote za zavarovanje. Izjemnega pomena za dvig morale pripravljeno je bila odločitev, da na vrhu ostaneva člana štaba. Tako smo bili dolgo v noč.

Ta odločitev je nedvomno dvignila moralno pripravljenost enot. To potrjuje, da morajo biti častniki v kritičnih trenutkih zgled svojim podrejenim. Tako je Kum postal simbol vseh aktivnosti Zasavcev v vojni za Slovenijo. To se odraža v vsakoletnih srečanjih veteranov vojne za Slovenijo, članov ZŠČ in občanov ob spominskem bojnem znaku zadnje sobote pred dnevom državnosti.

stotnik dr. Samo Fakin

USTANOVLJEN OBMOČNI ODBOR ZVVS MARIBOR

V Pekrah pri Mariboru se je zbralo 136 veteranov, ki so na osnovi sklepa pokrajinskega odbora ZVVS in pooblastilu oz. zadolžitvi g. Jože-ta Škof-a 25. maja letos ustanovili Območni odbor ZVVS Maribor.

Po uvodnem pozdravu in nagovoru g. J. Škofa, sicer tudi člana glavnega zbora ZVVS, je predsednik Pokrajinskega odbora ZVVS g. Maher Vlado

spregovoril o dotedanjem delu in aktivnostih območnega in pokrajinskega odbora ter predvsem povdaril volontersko delo, ki je med drugim obsegalo zbiranje prijavitelj za članstvo v ZVVS in preverjanju upravičenosti do članstva, vodenje razgovorov in nudenje napotil ter nasvetov v zvezi s članstvom in statusom vojnega veterana, podelitev članskih izkaznic novim članom in vodnje evidence le-teh, koordinacijo dela s pokrajinskim odborom Maribor in udeležbo na sejah odbora in njega komisij, udeležbo na slovesnostih in prireditvah na državnih in drugih praznikih v občinah Maribor, Duplje, Starše in Rače-Fram ter sodelovanje z drugimi sorodnimi organizacijami v omenjenih občinah kot ZB NOB, ZČS i.p..

Po sprejemu sklepa o ustanovitvi območnega odbora ZVVS Maribor so prisotni veterani izvolili tudi 9-članski odbor. Za predsednika je bil izvoljen g. Venčeslav Ogrinc, za podpredsednika g. Milorad Popovič, za sekretarja g. Marjana Posarič in za praporščaka g. Jože Pisnik. Novo izvoljeni predsednik g. Ogrinc se je v imenu vodstva območnega odbora Maribor ob izvolitvi zahvalil za zaupanje ter podal nekaj misli in usmeritev za nadaljnje delo.

Ob zaključku ustanovnega zbora je g. Jože Škof podelil 71-tim novim članom ZVVS članske izkaznice in značke ter izrazil upanje, da bo vsak član našel v organizaciji svoje mesto in tisto, kar od nje pričakuje, ob koncu pa zatrdil, da bo območni odbor ZVVS delovalo "po meri" svoje-ga članstva. Člani OO ZVV Maribor so se ob tej priložnosti udeležili tudi proslave ob 5. obletnici Pekerskih dogodkov in ob družabnem srečanju, prigrizku in napitku prijetno pokramljali in obudili spomine na prehejano petletno samostojno pot.

Jože Škof

USTANOVNI ZBOR ZVVS LENART

Na osnovi sklepa PO ZVVS VŠP je bil

21.05.1996 sklican ustanovni zbor Združenja veteranov vojne za Slovenijo - Območni odbor Lenart. Od maja 1994 je na območju Lenarta delovaločasno vodstvo območnega

ZVVS V&P g. Vladimir Maher, predsednik ZZB NOB g. Alfred Pirher, predsednik Občinskega sveta občine Lenart g. Gumzar in predsednik Zveze Častnikov občine Lenart g.

Sama ustanovitev odbora pa je bila popobrena tudi s kulturnim programom, ki so ga izvedli člani vojaškega ansambla vojakov na službenju vojaškega roka v vojašnici Ptuj. Člani združenja pa so še pozno v noč obujali spomine na dogodke iz junijske vojne in priprav na njo.

Peter LEOPOLD
Foto: vse A. Žižek

odbora ZVVS Lenart, ki je skrbelo za pridobivanje članstva ter urejalo dokumentacijo ZVVS LENART. 21. maja pa je bil sklican ustanovni zbor, ki se ga je udeležilo 69 od 94 članov ZVVS - Lenart, kar je za tako majhno občino kot je Lenart, zelo veliko. Med prisotnimi je članske izkaznice prejelo 44 novih članov, ostali pa so izkaznice že prejeli v Pekrah ali v lanskem letu na Ptuj.

Ustanovni zbor ZVVS - OO LENART je vodil dosedanji član iniciativnega odbora g. Peter Leopold, o vabilu na ustanovni zbor pa so se odzvali številni gostje, med njimi tudi predstavnik predsedstva ZVVS, predsednik PO

Anton Slana.

Predsednik iniciativnega odbora je prisotne seznanil z dosedanjimi aktivnostmi, ki so bile opravljen v času od 10. oktobra 1993 pa do dne ustanovitve OO ZVVS - Lenart. Med opravljenim delom je bilo izpostavljeno delo pri pridobivanju članstva in urejanju dokumentacije članstva ter seznanjanje občanov s pogoji in kriteriji za včlanjevanje v našo organizacijo.

Na ustanovnem zboru so bili izvoljeni člani OO ZVVS Lenart, katerega predsednik je postal g. Peter Leopold, podpredsednik g. Franc Šijanec, sekretar Julijo Pečan, za član pa so bili izvoljeni g. Drago Roškarič, g. Alojz Breznik, g. Srečko Poštrak, g. Zdenko Simonič in g. Božidar Kolar. Ob izvolitvi odbora po so bile sprejete tudi programske usmeritve za nadaljno delo OO ZVVS Lenart.

Vsem navzočim je spregovoril predsednik PO ZVVS V&P g. Vladimir Maher in v slavnostnem govoru poudaril pomen združevanja v ZVVS ter podal napotke za nadaljno delo OO ZVVS.

Obilico plodnega dela v organizaciji ZVVS in pristno sodelovanje s sorodno organizacijo ZZB NOB Lenart, je zaželel predsednik ZZB Alfred Pirher. Posebej si je zaželel, da bi izvod časopisa VETERAN dobivala tudi organizacija ZZB NOB Lenart.

VETERANI AKTIVNI TUDI V RUŠAH

Za področje občine Ruše je bil 24. aprila letos ustanovljen območni odbor združenja, sprejeli pa so tudi načrt dela za v bodoče. V območno združenje je danes včlanjenih preko 100 veteranov, prijavnice za vključitev pa jih je oddalo 251, pogoje za včlanitev v združenje pa jih ima v občini samo iz strukture oboroženih sil TO nad 600 pripadnikov.

Območni odbor se je dokaj resno in odgovorno spoprijel z delom in začel z realizacijo sprejetega načrta dela. Tako se je skupina štirih članov udeležila spominskega pohoda na Triglav in s tem zastopala vzhodnoštajersko pokrajino na tej prireditvi. Ob 5. obletnici osamosvojitve so predstavniki območnega odbora Ruše že obiskali večino domačij v Gradišču na Duhu in na Pohorju, kjer so bile v času vojne nastanjene enote teritorialne obrambe. Srečanje s prijaznimi domačini je bilo prirčno in prijetno ter v obojestransko zadovoljstvo, saj je bila večina obiskanih prijetno presenečena, da so jih obiskali veterani in tako nismo pozabili na pomemben prispevek tudi njihovega žrtvovanja pri obrambi Slovenije.

Velik del pripadnikov enot teritorialne obrambe ni dovolj seznanjen z možnostjo včlanitve v združenje, prav tako ne z Zakonom o vojnih veteranih, zato bi želeli le-te o vsem seznaniti. Pri izvedbi naloge pa so naleteli na težave, ker o ljudeh nimajo natančnih naslovov bivanja. Osebnostno, kasneje pa tudi pisмено, so

zaprtili izpostavo za obrambo v občini za potrebne podatke, vendar so prešli s strani MORS-a in Uprave za vojaške zadeve negativen odgovor oziroma njihovo mnenje, da nismo pristojni za pridobivanje podatkov o Judih, ki še niso njihovi člani.

Predsednik:
Tone Sračnik

SREČANJE VELEŃSKIH VETERANOV

Na zabavičnem prosotru letališča Lajše v Velenju je 22. junija 96 iniciativni odbor ZVVS Velenje pripravil srečanje veteranov zadnje vojne za Slovenijo z območja Velenja. Kljub slabemu vremenu so se veterani odzvali vabilu in se zbrali kar v lepem številu, preko 100 članov združenja (in nekaj bodočih članov).

V prvem delu srečanja so izvedli Zbor veteranov območnega odbora, na katerem se pregledali in ocenili dosedanje delo ter izvolili 9-članski območni odbor. V nadaljevanju bolj prijetnem, torej družabnem delu srečanja, so veterani odigrali prijateljsko srečanje v odbojki, najmočnejši in najtežji (po kilogramih) pa so se pomerili v vlečenju vrvi. Zmagovalci obeh tekem sicer niso pomembni, kljub temu pa so veterani iz Pekar dali vedeti, da prihodnje leto na njihovem terenu zagotovo sledi "revanš". Tisti, ki slučajno niso tekmovali ali navjali za svoje, pa so se hitro odzvali prijetnemu in vabljenemu vorju po pikantnem okusnem golažu, ob katerem tudi pločevinka "rogov" ni škodovala.

Veterani so izmenjali kar nekaj izkušenj in obudili lepe in manj lepe spomine na dogodke v letih 90/91, prav gotovo pa bi jih še več, če jim tega ne bi preprečilo muhasto vreme. Samo pripravo in izvedbo srečanja so finančno in materialno omogočili tudi Mestna občina Velenje, Občina Šoštanj in šmartno ob Paki, poveljstvo 710. UC SV iz Slov. Bistrice, Bistvo Kavnik, Pekarna Presta in Pekarna Tratnik, zakar se jim v imenu vetera-

nov območni odbor ZVVS Velenje iskreno zahvaljuje.

Viktor Brglez
predsednik
OO ZVVS Velenje

PRVIČ PO PETIH LETIH

V idličnem okolju ribiškega doma v Ljubnem ob Savinji smo se pet let po koncu vojne za Slovenijo prvič zbrali na prijateljskem srečanju borci "Ljubenske čete" kot smo jo sami pomenovali, ali "111. čete TO", kot je bil naš uradni naziv.

čepav smo bili med vojno nameščeni na treh različnih lokacijah, smo se dogovorili, da se bomo redno srečevali, pa vendar je moralo miniti kar pet let, da smo prvič prišli skupaj. Nekaj je verjetno to posledica starega prepričanja, da bo to že nekdo uredil, nekaj pa posledica čedalje bolj prevladujočega razmišljanja med ljudmi, pa tudi med samimi borci, češ, saj vse skupaj ni bilo "skoraj nič". Narobe, moja gospoda, bila je vojna. Vendar o tem pozneje. Na srečanje je bilo povabljenih vseh 100 borcev in stalna sestava iz takratnega občinskega štaba TO v Mozirju. Povabili smo tudi župana občin G. Grad, Ljubno in župana iz Luč, ki pa je bil obenem tudi naš soborec. Srečanja se je udeležil župan občine G. Grad g. Toni Rifej, domača županja g. Anka Rakun pa se je opravičila in nas lepo pozdravila s prijaznim pisemcem, ki ga je na začetku srečanja prebral organizator srečanja veteran OO ZVVS Mozirje Janez Golob. Prav tako

se je opravičil župan občine Luče g. Mirko Zamernik, so pa vsi trije župani velikodušno sprejeli pokroviteljstvo nad srečanjem ter poravnali sicer ne prevelik račun za stroške pijače in okusne malice.

Vabilu na srečanje se je z veseljem odzval nekdanji poveljnik specialne brigade Moris, brigadir Anton Krkovič, ki je bil naš častni gost. Njegov obisk je pripravil naš sokrajan in nekdanji uslužbenec MORS dr. Jože Zagožen.

Srečanje v lepem sobotnem popoldnevu se je začelo s pozdravom organizatorja in obžalovanjem, da se je kljub pisnim vabilom srečanja udeležila komaj četrtnina borcev. Gost srečanja brigadir Krkovič je pozdravil udeležence z daljšim nagovorom, v katerem je osvetlil nekatere še ne dovolj poznane dogodke pred začetkom vojne, ko je deloval kot član Manevsrske strukture narodne zaščite. Nanizal pa je tudi nekaj vtisov o nas in našem srečanju in pri tem ni skoparil s pohvalami.

V poznejšem prijateljskem pogovoru smo se skupaj z našim takratnim poveljnikom OŠTO Mozirja majorjem Nikom Purnatom pogovarjali o nekaterih dogodkih med vojno, svedo o najbolj veselih, ki ostanejo najbolj v spominu. Nismo pa se mogli izogniti temi, ki nekako vse bolj tišči na plan, to pa je čedalje bolj čuden odnos dnevne politike, sodstva in ne nazadnje javnosti do vojne kot take in do njenih udeležencev. Vse bolj prevladuje mnenje - saj vse skupaj ni bilo nič - , nekateri novinarji se celo sprašujejo "Ali je JLA sploh bila agre-

Foto: Pepi

sor?" in podobne stvari, ki vsakemu, ki je bil takrat v vojni, upravičeno postavijo laze pokonci.

Taka in podobna razmišljanja je nekako povzel brigadir Krković z navedbo besed generala Izraelske vojske: "Gospodje, ko so v zraku letala in na cesti tanki in ko padejo prve žrtve, je to vojna, pa če traja samo en dan!"

V nadaljnjih razmišljanjih smo prišli do spoznanja, da bo naša vloga v osamosvojitvi Slovenije ostala za vedno zapisana. Kako bodo ljudje to cenili, pa je predvsem odvisno od nas. Za svoje pravice in svoj ugled se bo potrebno zopet boriti, ne z orožjem, pač pa z organiziranjem in združevanjem ter skupnim nastopom v javnosti in preko svojih predstavnikov tudi v parlamentu.

Vsem udeležencem srečanja so bile razdeljene prijavnice za včlanjenje v organizacijo Združenja veteranov vojne za Slovenijo, prav tako pa jim je bil razložen postopek za ureditev statusa veterana na upravni enoti.

V prijetnem poletnem večeru so se začeli najbolj oddaljeni poslavljati. Objubili smo si, da se prihodnje leto srečamo znova, da pritegnemo še ostale in da bomo še vnaprej ponosni na to, kar smo bili in kar smo. Torej, prihodnje leto nasvidenje. Vsem veteranom vojne za Slovenija pa prijateljski pozdrav iz lepe Zgornje-savinjske doline od borcev "Ljubenske čete".

Janez Golob

ZAVZETJE SKLADIŠČA PEČOVNIK

Tretji dan vojne v Sloveniji, 29. junija, me je poveljnik 87. Obn ŠTO major Matjaž Piškur okrog 15. ure poklical v svojo pisarno. Tu so bili prisotni tudi major Ivo Vučetič, st. I. st. Davor Wimmer in st.I.st. Jože Polutnik. Seznanil me je s prejetim ukazom 8. PŠTO Celje, v katerem ima naš štab nalogo, da prevzame skladišče MES Pečovnik in blokira VCMR v Rimskih Toplicah.

Za izvršitev naloge v Pečovniku je poveljnik določil diverzantski vod iz Laškega, mene pa dodelil k tej enoti kot spremljevalca ali pa pogajalca, če bo to potrebno. Seznanil me je, da skladišče varuje verjetno okoli 10 pripadnikov JA, oboroženih z lahkim pehotnim orožjem. Po oceni situacije mi je prepustil odločitev, kdaj in kako bi nalogo opravil.

Po končanem posvetu sem vzel avtomatsko puško in 20 ročnih bomb, ki sem jih po končani nalogi vrnil, in se s terenskim vozilom odpejal v Laško. Tam so me pripadniki diverzantskega voda že čakali. Ura je bila 17.00.

Poveljnika voda in poveljnice skupin sem najprej seznanil z nalogo, nato smo zbrali cel diverzantski vod in skupaj proučili situacijo. Ugotovili smo, da imamo premalo vozil, da bi vse naše pripadnike naenkrat pripeljali do izhodiščne točke za napad. Poveljnik diverzantskega voda je nato v kratkem času priskrbel in pripeljali kombi ter še dva prostovoljca z lovskima ostrostrelskima karabinkama. Od štabnih starešin ŠTO Laško je v akciji sodeloval tudi st. I.st. Matjaž Kovacič.

Vzeli smo vso zalogo MES, s katero je bil vod razpolagal. Za zvezo z nadrejenim štabom smo imeli radijsko postajo PRC 450, ki so nam jo odstopili na OLO Laško. Že prej smo se dogovorili, da se javljamo samo po potrebi, vsekakor pa po morebitnem izvršenem napadu.

Okoli 18. ure smo se z osebnim avtom, dvema terenskima voziloma in kombijem odpejali do zaselka nad Rifinim gozdom. Tu smo naša vozila pustili in okoli 18.30 ure peš krenili proti skladišču Pečovnik. Na polovici poti smo ob cesti zagledali parkirano osebno avto, preko radijske postaje sem preveril njegovo številko in lastnika, vendar se je izkazalo, da je to naš državljan, pripadniki diverzantskega voda pa so v tem času preiskali okolice. Nadaljevali smo, tik nad pobočjem, kjer smo se s ceste spustili po gozdu proti skladišču, pa nas je dohitel že omenjeni avto. Voznika sem prosil, naj za vrnitev v Celje zaradi večje varnosti, izbere drugo pot,

kar je občan z razumevanjem sprejel in se vrnil. Tukaj sem za zavarovanje umika pustil dva naša pripadnika, z ostalimi pa smo se počasi spustili po gozdu, prispeli do roba gozda in na razdalji 200 m zagledali stražarnico. S poveljnikom diverzantskega voda sva nato pregledala teren do žične ograje, ki je bila od stražarnice oddaljena približno 50 m. Po 20 minutah sva videla, da celoten objekt skladišča varuje samo en stražar, pa še ta ni bil pri stražarnici, temveč zgoraj, pred vhodom v skladišče. V stražarnici pa je bilo okoli 7 vojakov JA, katere sva nekaj časa opazoval skozi daljnogled na ostrostrelski puški. Ura je bila okoli 19.50, ko sva se vrnila v enoto.

Seznanila sva vse sodelujoče starešine s situacijo, nato pa pripravili načrt napada. Glavnina voda naj se razporedi polkrožno, v obliki enostranske zasede in po stražarnici ognjeno deluje le v primeru, če pogajanja o predaji ne bodo uspela, ali, če bodo iz stražarnice odgovarjali z ognjem. Trije pripadniki voda; od teh eden z ostrostrelno puško, ki bi pokrival stražarja pri vходу; starešina štaba, poveljnik voda in jaz, pa naj bi presekali bodočo ograjo in se stražarnici približali kar se da blizu. Nato bi jih z megafonom pozvali, da se predajo. Trije naši pripadniki naj bi na cesti Pečovnik - Celje zaustavili morebitno pomoč, ki bi jim prišla iz Celja. Dva naša pripadnika pa bi ob vходу v dvorišče skladišča pokrivala vhod v stražarnico.

Premik na položaje je bil izvršen v 15 minutah. Moja skupina je z noži od avtomatskih pušk prerezala bodočo žico in naredila dva prehoda, tako, da smo se stražarnici približali na razdaljo 40 m. Starešina štaba sem hotel dati znak, naj pripadnike JA po megafonu pozove k predaji. Takrat sem opazil, da je le-ta stal precej za nami in da je odvrnil megafon. Ker nas je čas že močno preganjal, pričelo pa se je tudi mračiti, sem svoji skupini dal znak in vsi štirje smo z dolgim rafalom po strehi stražarnice opozorili pripadnike JA na našo prisotnost. Izpred stražarnice se je s kratkim rafalom odzval vojak JA, ki pa je na

obupen krik svojega poveljnika takoj prenehal streljati. V tišini, ki je nastala trenutek za tem, je vodnik JA začel vpiti, da naj ne streljamo, saj so v njegovi skupini samo mladi fantje in da so se pripravljeno pogajati o predaji. To situacijo smo tudi predvideli. Odložil sem atomatsko puško in pas s pištolo, vzel v roko belo krpo, ki sem jo v žep hranil prav s tem namenom, nato pa vstal iza drevesa, da me je vodnik JA videl. Poveljnik diverzantskega voda in ostali pripadniki moje skupine so me varovali, ko sem se spuščal skozi grmovje proti stražarnici. Vodnik JA mi je stopil naproti, rokovala sva se, nato pa me je povabil na dvorišče stražarnice. Tam sem videl, da posadko JA v Pečovniku sestavlja 9 mladih vojakov in dva aktivna vodnika. Seznanil sem jih s situacijo in sicer, da so obkoljeni s četo TO in da bo za njih najbolje, če se predajo. Eden izmed vojakov JA o predaji ni hotel nič slišati, ko pa mu je drugi vodnik JA povedal, da ne bo dovolil, da bi se katerenukoli kaj zgodilo, je le-ta popustil. Nato sem poklical mojo skupino, razorožili smo vse vojake, razen stražarja JA, ki se je med streljanjem potuhnil. Skupaj z vodnikom JA in komandirjem smo odšli do njega, ga razorožili in pripelali pred stražarnico. Preizkali smo tudi stražarnico. Iz gozda je prišlo še pet naših pripadnikov in skupaj smo pregledali še bližnjo okolico. Takoj za tem sem po radijski postaji poklical poveljnika in javil, da je akcija uspela. Brez žrtev. Prosil sem za manjši avtobus ali tovorno vozilo za prevoz ujetnikov. Za zavarovanje objekta sem določil 10 naših pripadnikov, ostali pa smo pospremili naše ujetnike po cesti do podvoza pri Savinji. V predhodnico sem določil dva teritorialca in dva vojaka JA-Slovenca iz Slovenskih konjic, ki sta tu služila vojaški rok. Za predhodnico sta z mano krenila vodnika JA in glavni vojakov JA, obkoljenih s pripadniki TO.

Nekje na polovici poti do podvoza so nas presenetile luči nasproti vozečega terenskega vozila. Seveda sem takoj pomislil, da so vojaki dobili

pomoč iz Celja, zato smo vsi skupaj poskakali iz ceste v potok. Nekaj naših je pokrivalo ujetve pripadnike JA, ostali pa smo orožje namerili proti ustavlajoči se koloni terenskih vozil. Izkazalo se je, da so to naši, saj sta iz prvega vozila izstopila major Viktor Laznik in st. Lst. Rado Šuštar. Bili smo presenečeni, saj smo prevoz za ujetnike pričakovali šele pri podvozi. Ujetnike smo nato porazdelili po vozilih in krenili v Laško na postajo mlince, da bi jih predali UNZ. Tu jih niso mogli sprejeti, saj so imeli zapore že polne, zato so nas napolnili na UNZ Celje, kjer smo 11 ujetnikov iz Pečovnika tudi predali. Vrnili smo se v Laško. Po krajšem kramljanju sem se s pripadniki diverzantskega voda Laško poslovil in odšel sem v Trbovlje. Poveljnika in dežurnega sem tu seznanil s potekom akcije. Bila je ocenjena kot uspešna.

Božo Majcen

ZAHTEVEK BREZ ODGOVORA

Pripadniki 174. Protidiverzantskega voda TO Brežice so ob srečanju 2. obletnice vojne za samostojno Slovenijo ugotovili, da še vedno niso prejeli zasluženega spominskega bojnega znaka "Krakovski gozd, 2.07.1991", kjer je enota odelovala.

G. Jurman Feliks je v imenu odbora 174. PdV z dne 06.01.1994 podal na osnovi 23-tih podpisov pripadnikov 25. OŠTO Brežice, zahtevek za dodelitev omenjenega spominskega bojnega znaka. Enota je bila namreč aktivno udeležena pri bojnih aktivnostih enot TO, ki so zaustavljale in uničile samohodni artiljerijski divizion PZO JA v Krakovskem gozdu.

V zahtevku so kot dokazi navedeni opisi omenjenega boja iz knjige avtorja Janeza J. Švancerja "Obranili domovino" (stran 63, 6. odstavek) ter dnevna operativna poročila 25. Obm ŠTO Brežice iz časa t.i. "desetdnevne vojne za osamosvojitve Slovenije".

Polkovnik Ernest Beznikar poveljnik 25. Območnega štaba TO Brežice je z dne 2.12.94 podal 2. Pokrajinskemu štabu TO dodatne obrazložitve k omenjenemu zahtevku (citirano): "174. PdV 25. Obm. ŠTO je dne 1.7.1991 dobil po telefonu ukaz od 25. Obm. ŠTO preko stotnika Vinka Čančerja, da se dne 2.7.1991 ob 3.30 uri javi pred gostilno Šolaja v Krškem. Vod je na označeno mesto ob določenem času pripeljal njegov poveljnik por. Igor Prah in se tu povezal z v. vod. I. st. Edijem Zanutom. Ta je prenesel ustni ukaz 25. Obm. ŠTO. Vod je dobil nalgo za sestavi položaj v Krakovem gozdu in

zavarovati enote v prvi bojni liniji tako, da bo v pripravljenosti za izvedbo protidesantnega boja, da bo ščitil boke naših enot v obrambi in prevzel boj po izmiku naših enot ter jih v izmiku varoval. Ob 4.25 istega dne se je poročnik Prah javil z enoto majorju Mitji Teropšiču, poveljniku bojne akcije. Po njegovem ukazu je vod zasedel položaje na levem in desnem krilu enot v obrambi in po globini ter varoval poveljniško mesto. Po izvršeni akciji v času izmika enot je vod s svojimi pripadniki zasedel osnovne položaje in ščitil enote do izmika, ob tem izvelkele enega ranjenca, ga predal varnostniku 25. Obm. ŠTO stotniku I. st. Francu Keneju, ob naletu prvih letal JA pa se je enota pričela organizirano izmikati in se izmaknila brez izgub. Z enoto se je izmikalo tudi poveljstvo akcije pod vodstvom majorja Mitje Teropšiča" (konec citata).

V nadaljevanju postopka je Pokrajinski štab TO Novo mesto Ministrstvu za obrambo RS-Republiškem štabu za TO z dne 8.12.94 podal Predlog za dodatno dodelitev spominskega bojnega znaka "Krakovski gozd". V obrazložitvi predloga brigadir Janez Butara navaja (citirano): " 25. Obm ŠTO je seznam udeležencev bojev pripravil na osnovi ustnih navodil J. Švancerja, da se upoštevajo samo tiste enote, ki so streljale na nasprotnika. 174 PdV je bil dne 2.7.91 v Krakovskem gozdu zadolžen za intervencijo in protidesantni boj. Enota torej neposredno ni delovala, predstavljala pa je sestavni del bojnega razporeda enot v zasedi."

Napori Odbora 174. PdV so segli le do meje, ki so bili, vsaj zaenkrat zmanj. Predalov za odložljive zadeve je, očitno, iz različnih razlogov in hoterji nekaterih, še povsod dovolj.

In morale borcev - veteranov tudi.

R.Z.

OBRAMBA RTV ODDAJNIKA KUM

Objekt, posebnega pomena za obrambo države, smo skladno z navpaj pripravljenim načrtom, napreli že od 24. junija 91, nalogo pa je izvajal samostojni vod TO KS Dobovec. Načrt varovanja je bil prirejen ogroženosti objekta z zemlje, torej s strani posameznikov ali diverzantskih skupin nasprotnika, groženost z zraka pa takrat ni bila verjetna. Očitno je takšna ocena izhajala tudi iz Ministrstva za obrambo, saj si drugače ne morem razložiti dejstva, da so bile vizualne opazovalnice aktivirane šele 29. junija, torej 3 dni po začetku vojne. Dne 28.06. 91 je del lahke topniške baterije protizračne obrambe začel z novim usposabljanjem s štirimi topovi M-75/1, za katere smo imeli strelivo. Po lastni odločitvi se je enota v teku dneva razmeščala na Kumu, kjer naj bi izvajala usposabljanje in bila istočasno pripravljena za protizračno obrambo RTV oddajnika Kum.

Istega dne ob 14.15 sem bil v svoji pisarni z N.Š., kjer vsa reševala tekoče naloge in obilico problemov v zvezi z razporeditvijo in uporabo enot. V tem trenutku me je po interni radjski mreži iz avtomobila poklical P.N.S. za O.U.Z. Bojan šoper in mi v razburjenosti sporočil, da je bil izvršen napad na Kum. Bojan je bil pred tem pri enotah na Kumu, v trenutku napada pa na poti proti Radečam. Na moje vprašanje ali gre za napad ali za helikopterski desant, mi ni mogel odgovoriti. Do teh podatkov sem prišel šele čez 20 minut, ki so zame trajale večnost. Glede na število pripadnikov TO, približno v 70 neposredni bližini oddajnika, sem pomislil na najhujše. V tem času sem izdal povelje za prenik dveh protidiverzantskih čet proti Kumu z nalogo blokade območja in borbo proti helikopterskem desantu, če bi bilo to potrebno. Pred tem pa sem na Kum napolil referenta za sanitetno službo z razpoložljivimi vozili. 20 minut po napadu je Bojan prispel na Kum in mi sporočil, da sta

oddajnik napadli dve letali tipa Orel in ga mitraljirali, pri tem pa je bil od drobecov anten ranjenih 8 pripadnikov TO, od teh eden huje. Po tem sporočilu sem poklical povelje za prenik oddajnik proti Kumu. Takoj smo tudi obvestili Bolnišnico Trbovlje, da se pripravijo za sprejem ranjencev. V času tega nepričakovane napada so posadke na proti-letalskih topovih urejale svoje položaje in še niso bile pripravljene za bojno delovanje, razen ene, ki ji je to uspelo. Nekaj dni kasneje smo našli zgornji del pilotske kabine letala Orel in sklepali, da je prav to letalo bilo zadeto in poškodovano.

Vsi ranjeni so bili iz voda TO KS Dobovec, zato smo to enoto takoj premostili na drugo lokacijo, ji dali drugo nalogo in jo kadrovske popolnili z nekaj prostovoljci. Tudi LtB PLO je po napadu spremenila položaje. Dogodek nam je pokazal, kako pomembno je spremljanje situacije v zraku, ne samo za PL enote, temveč za vse enote na terenu.

Božo Majcen

Če bo država še naprej tako formalistična pri ugotavljanju kdaj je kdo pristopil v sovražno vojsko, potem predlagamo v izogib nadaljnim nesmisлом, da začne pri svojem doslednem delu uporabljati tudi fotofinš.

Če bi se zakonodajalec toliko ukvarjal z vojnimi veterani kot z nepravilno parkiranimi avtomobili in predvsem spoštoval njeno dosledno udejanjanje, potem bi že zdavnaj komu nadel lisice.

Običajno demokratični proces ponovno zamre tedaj, ko narod stopi iz vojne v mir.

Vse kaže, da je obrambna linija našega imunskega sistema najšibkejša na parlamentarnem bojišču.

5 let
zmagovalci in
samostojni

... v svobodni domovini